

KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA DAİR KARARLARA YÖNELİK TAVSİYELER

İçindekiler

1- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi	2
2- Asıl Suç Faillerinin Aranması İçin Soruşturmaya Devam Edilmemesi	2
3- Bazı Suçlarda Nüfus Kayıtlarının Celbi	2
4- Bir Kısım Şüpheliler Hakkında Karar Verilmemesi	3
5- Çocuklar Hakkındaki Tahkikatlar	3
6- Çocuklar Hakkında Tedbir İstenmemesi	4
7- Delillerin Değerlendirilmesinde Hataya Düşülerek Karar Verilmesi	5
8- Dosyasına İbraz Edilen Belgeler İçin Damga Vergisi Alınmaması	9
9- Fizik Kimliğin Tespiti İçin Alınan Kayıtların İmha Edilmemesi	9
10-Gerekçe Gösterilmeden Tek Tabiple Otopsi Yapılması	9
11- Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının Kişisel Suçlarıyla İlgili Verilen Kovuşturmama Kararlarının Hâkimler ve Savcılar Kuruluna ya da Adalet Bakanlığına Bildirilmediği	10
12- Hukuki İhtilaf	10
13- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi	11
14- İtiraz Edilen Kararların Merciiine Gönderilmesinde Gecikmeye Sebepiyet Verilmesi	12
15- Kararların Geç Yazılması	12
16- Kararlara Karşı İtirazlara İlişkin Masraflar	13
17- Kararlara Karşı Yasa Yolları, Başvuru Süreleri veya Tazminat Haklarının Belirtilmemesi	13
18- Karar Öncesi Evrakın İşlemsiz Bırakılması	14
19- Koruma Tedbirlerinin Uygulanmasına Yönelik Hatalar	15
20- Karşılıksız Yararlanma Suçundan Verilen Kararların Adli Sicile Gönderilmemesi	16
21- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararların Tebliği	16
22- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararların Vekil Yerine Şikâyetçiye Tebliğ Edilmesi	17
23- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararlarda Olayın Mahiyetinin Anlatılmadığı ya da Yeterli Gerekçenin Bulunmadığı	17
24- Kovuşturmama Kararı Verilmesi Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması	18
25- Memur Suçlarının Bildirimi	18
26- Ön ödeme Uygulamasına Yönelik Hatalar	19
27- Soruşturma Yapmaya Yetkili Makam Yasada Ayrıca Belirlenen Suçlarla İlgili Genel Yetkili Mercilerce Kovuşturmama Kararı Verilmesi	20
28- Suç Eşyasının Tasfiyesi	21
29- Suda Boğulma ve Asıda Üç Boşluk Açılmadan Otopsi Yapılması	22
30- Şüpheliye İsnat Edilen Bazı Eylemler Hakkında Karar Verilmemesi	22
31- Şüpheli-Sanık Karar Takip Formunun Doldurulması ve Kararların Kolluğa Bildirilmesi	24
32-Tutuklama Talep Edip Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar Verilmesi	24
33- 4483 Sayılı Yasa'nın Uygulanmasına Yönelik Hatalar	24

1- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi

... sayılılarda; şüpheli/mağdur/müşteki'nin evrak içeriğine göre akıl hastası olduğunun anlaşılmasına rağmen, vesayet makamına ihbarda bulunulmadığı gözlenmiş, gereğine tevessül ettirilmiştir.

*** Türk Medeni Kanunu'nun 405/2. maddesi gereğince, "Görevlerini yaparlarken vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durumun varlığını öğrenen idari makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar." şeklindeki amir hükmün göz ardı edilmemesi,**

2- Asıl Suç Faillerinin Aranması İçin Soruşturmaya Devam Edilmemesi

... sayılılarda olduğu gibi, soruşturma sonunda, şüphelilerin yüklenen suçu işlemediklerinin sabit olması ve/veya şüphelilerce işlendiğinin sabit olmaması gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği hâlde gerçek faillerin zamanaşımı süresine kadar aranıp bulunması hususunda soruşturmaya devam olunmadığı belirlenmiş, gereği yaptırılmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinde yer alan "Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür." şeklindeki düzenleme karşısında, Cumhuriyet savcılarının görev ve yetkileri zımnında, bir suç işlendiğinin öğrenilmesi üzerine, maddi gerçeğe ulaşmak için gereken çalışmanın icrası ile hakkında soruşturma yürütülen şüphelilerin yüklenen suçu işlemediklerinin anlaşılması ve/veya yüklenen suçun şüpheliler tarafından işlendiğinin sabit olmaması sebebiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi hâlinde, gerçek faillerin tespiti için zamanaşımı süresi sonuna kadar soruşturmaya devam edilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

3- Bazı Suçlarda Nüfus Kayıtlarının Celbi

Suçun oluşup oluşmaması ve takibat icrası bakımından önemi haiz olan şüpheli veya mağdurların kolluk tarafından onaylanan nüfus cüzdan suretlerine dayanılarak işlem yapıldığı, bu kapsamda;

... sayılıda, TCK'nın 80/3. maddesindeki insan ticareti, ... sayılıda, TCK'nın 103. maddesindeki cinsel istismar, ... sayılıda, TCK'nın 104/1. maddesinde yazılı reşit olmayanla rızasıyla cinsel ilişki, ... sayılıda, TCK'nın 109/3-f maddesinde yer alan kişi hürriyetinden yoksun kılma, müştekinin eşi olan şüpheli hakkında TCK'nın 167/1.a maddesi gereğince şahsi cezasızlık sebebi ile TCK'nın 142. maddesinde düzenlenen hırsızlık, ... sayılıda, TCK'nın 64. maddesi gereğince şüphelinin ölümü nedeniyle TCK'nın 184. maddesinde düzenlenen imar kirliliğine neden olma, ... sayılıda, TCK'nın 194/1. maddesinde gösterilen çocuklara sağlık için tehlikeli madde temini, ... sayılıda, TCK'nın 226/3-5. maddesinde açıklanan çocuklara yönelik müstehcenlik, ... sayılıda, TCK'nın 228/2. maddesinde belirtilen çocukların kumar oynaması için yer ve imkan sağlama, ... sayılıda, TCK'nın 229/1. maddesindeki çocukları dilencilikte araç olarak kullanma, ... sayılıda, TCK'nın 234/1-2.

maddesinde açıklanan çocuğun kaçırılması ve alıkonulması, ... sayılıda, TCK'nın 278/3. maddesinde ifade edilen küçüklere karşı işlenen suçları bildirmeme,

Suçlarında ilgililerin nüfus kayıtları getirilmeden veya UYAP'tan alınarak evraka eklenmeden kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği gözlenmiştir.

* **Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesinin 4. fıkrasında yer alan "İhtiyaç duyulan nüfus, tapu, adlî sicil kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden UYAP vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar, zorunlu olmadıkça ayrıca fizikî olarak istenilmez. UYAP'tan dış bilişim sistemlerine gönderilen bilgi ve belgeler zorunlu olmadıkça ayrıca fizikî ortamda gönderilmez." hükmü doğrultusunda, hukukî açıdan önemi olan yaş, akrabalık, ölüm ve medenî hal gibi neticeye etkili durumların, UYAP'tan tahkik ve tevsik edilmesi, sözü edilen evraktaki noksanlıkların bu yönden giderilmesi,**

4- Bir Kısım Şüpheliler Hakkında Karar Verilmemesi

... sayılı kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen evrakta, bir kısım şüpheliler için mukteza tayin edilmediği tespit edilmiştir.

* **Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172.maddesinin; "(1) Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir. (2) (Değişik fıkra: 02/01/2017-KHK-680/10 md.) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmaz. (3) (Ek fıkra: 11/04/2013-6459 S.K./19. md) Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın etkin soruşturma yapılmadan verildiğinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmesi üzerine, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi hâlinde yeniden soruşturma açılır." hükmü uyarınca; birden çok kişi hakkındaki şikâyeti kapsayan soruşturmalarda, evrak arasında adı geçen ve kendilerine herhangi bir suç isnat edilen her şahıs hakkında maddi gerçeğin araştırılması, etkin, eksiksiz, süratli ve düzenli bir şekilde icra edilen soruşturma sonunda kamu davası ikame için yeterli şüphe oluşturacak şekilde delil elde edilememesi halinde tüm şüpheliler yönünden kamu adına kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilmesi, suçtan zarar gören ve ile önceden ifadesi alınan veya sorguya çekilmiş şüpheliye kararın mutlaka tebliğ edilmesi,**

5- Çocuklar Hakkındaki Tahkikatlar

Fiili işledikleri sırada on sekiz yaşını bitirmemiş çocukların işledikleri bir kısım suçlarda, soruşturmanın kolluğa bırakıldığı izlenmiştir.

(... sayılılar.)

* **Ağır cezalı suçlar başta olmak üzere, Çocuk Koruma Kanunu'nun 15/1. maddesinde belirtildiği üzere, suçta sürüklenen çocuklar hakkındaki soruşturmaların**

kolluk görevlilerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcılar tarafından yürütülerek sonuçlandırılması,

6- Çocuklar Hakkında Tedbir İstenmemesi

Suçta sürüklenen çocuklar hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verdikten sonra talep edilen tedbir istemleri ile ilgili bazı hatalı uygulamalar yapıldığı,

Bu kapsamda;

a) ... sayılılarda, suç tarihinde 12 yaşını doldurmamış olan suçta sürüklenen çocuklar hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına dair verilen karar sonrasında koruyucu ve destekleyici tedbir talebinde bulunulmamasına rağmen bu hususta hiçbir gerekçeye yer verilmediği,

b) ... sayılılarda, 12 yaşını doldurmamış suçta sürüklenen çocuklar hakkındaki tedbir taleplerinin ceza mahkemesinden talep edildiği,

c) ... sayılılarda, 12-15 yaş grubunda yer alan suçta sürüklenen çocuğun alınan doktor raporunda, işlenen fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olduğunun tespiti halinde, hakkında verilen kovuşturmayaya yer olmadığı kararına istinaden ilgili suçta bakmakla görevli ceza mahkemesinden tedbir talebinde bulunulmadığı,

Saptanmıştır.

*** Türk Ceza Kanunu'nun 31/1 maddesi uyarınca kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilen 12 yaşından küçükler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabileceği belirtildiğinden, bu hususta tedbir talebinde bulunulmaması durumunda gerekçelerinin yasal denetime olanak verecek şekilde kararda belirtilmesi,**

Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 22/12/2011 tarih, 2011/8130 esas ve 30619 Karar, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 24/07/2008 tarih 2008/2777 esas ve 2008/6275 karar ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 07/02/2018 tarih 2017/2-2447 esas ve 2018/120 karar sayılı içtihatlarında da görüleceği üzere, 12 yaşından küçük çocukların herhangi bir ceza veya usuli ilişkinin tarafı olamayacaklarından "Korunmaya muhtaç çocuk" kapsamında değerlendirilmeleri gerektiği, kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilen bu çocuklar hakkında 5395 sayılı Kanun'un 5, 11 ve TCK'nın 31/1. maddeleri uyarınca güvenlik tedbiri talep edilmesi durumunda bu taleple ilgili çocuk mahkemeleri, bu mahkemelerin bulunmadığı yerlerde aile mahkemeleri, kurulu bulunmayan yerler açısından ise asliye hukuk mahkemelerinin yetkili olduğunun gözden kaçırılmaması,

12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış küçüklerin, işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olduğunun alınan doktor raporuyla tespit edilmesi durumunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 5 ve TCK'nın 31/2. maddelerinde açıklanan tedbirlerin uygulanması için görevli ceza mahkemesine ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinin unutulmaması,

7- Delillerin Değerlendirilmesinde Hataya Düşülerek Karar Verilmesi

Eksik inceleme ve soruşturma ile olayın mahiyetine uygun bulunmayan gerekçe, yanlış nitelendirme ve delil takdirinde hataya düşülmesi suretiyle kovuşturmayaya yer olmadığı kararları kurulabildiği,

Örneğin;

... sayılıda, şüphelinin sosyal medya hesabından mağdur ile yazışarak ona cinsel tacizde bulunduğu şeklinde anlatılan olayda, eylemin 28.06.2014 tarihinde sonra gerçekleştiği, bu haliyle 28.06.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 6545 sayılı Yasa’nın 61. maddesi ile değişik 105/2.d maddesi kapsamında şikâyete tabi olmayan cinsel taciz suçuna karşılık geldiği hususu nazara alınmaksızın şikâyet yokluğu sebebiyle,

... sayılıda, müşteki (E.Ç.)’nin kimlik bilgilerini kullanmak suretiyle ilgili banka şubesinden kredi kartı düzenlenmesini sağlayarak bu kredi kartını kullanmaktan ibaret şüpheli (M.D.)’nin eyleminin, TCK’nın 245/3. maddesinde tanzim olunan suç oluşturacağı, müştekinin damadı olan şüpheli hakkında aynı Kanun’un 245/4-b, 167/1-b maddelerinin uygulanma olanağı bulunmadığı gözetilmeksizin,

... sayılıda, müşteki (M.S.)’nin şüpheliden satın aldığı motosiklete karşılık teminat senedi olarak verdiği üç adet boş senedin aracın satışı gerçekleşmemesine rağmen doldurularak ilgili icra dairesinde takibe konulmasından ibaret olayda, TCK’nın 156/1. maddesinde düzenlenen “bedelsiz senedi kullanma” suçunun unsurları oluşmasına rağmen eylemin hukuki ihtilaf niteliğinde olduğundan bahisle,

... sayılıda, şüpheli (M.E.Y.) tarafından cami giriş bölümünün pencere camının kırılmasından ibaret fiilin, TCK’nın 153/1. maddesinde düzenlenen ibadethanelere zarar verme suçunu oluşturacağı ve bu suçun takibinin şikâyete bağlı olmadığı gözetilmeden şikâyet yokluğu sebebiyle,

... sayılıda, müştekinin ikametinin önüne park ettiği motosikletinin şüpheli tarafından çalındığı olayda, şüphelinin eyleminin TCK 142/1-e maddesinde düzenlenen ve uzlaşma kapsamında bulunmayan adet, tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılan eşya hakkında hırsızlık suçunu oluşturduğu düşünülmeden, TCK 141/1. maddesinde düzenlenen ve uzlaşma kapsamında olan basit hırsızlık suçu olarak nitelendirilip, tarafların uzlaştıklarından bahisle,

... sayılılarda, cep telefonunun çalındığını iddia eden müştekilerin müracaatlarının tespit edilmesinden hemen sonra, başkaca herhangi bir inceleme ve araştırma yapılmadan, şüpheli veya şüphelilerin tespiti amacıyla İMEİ numarası bilinen cep telefonlarının olay sonrası kim/kimler tarafından kullanıldığına dair TİB’den görüşme dökümleri dahi istenmeden suçun işlendiğine dair somut bir kanıt olmadığı düşünülerek,

... sayılıda, ... doğumlu olup suç tarihinde 13 yaşında olan mağdurların vücutlarına dokunarak cinsel istismarda bulunan şüphelinin eyleminin TCK’nın 103/1 maddesinde düzenlenen ve takibi şikâyete bağlı olmayan cinsel istismar suçunu oluşturduğu gözetilmeden şikâyet yokluğu gerekçesiyle,

... sayılıda, şüphelilerin müştekiyi sürekli arayarak kendileri ile birlikte olmazsa numarasını yayacakları, kendisine iftirada bulunacaklarına dair tehdit içerikli sözler

söyledikleri iddiasına ilişkin olarak, şüphelilerin eylemlerinin TCK'nın 107/2. maddesinde düzenlenen ve takibi şikâyete bağlı olmayan şantaj suçu kapsamında kalmasına karşın isnat edilen eylem TCK'nın 106/1-2. cümlesi kapsamında değerlendirilip şikâyet yokluğu nedeniyle,

... sayılıda, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2012/6-1247 esas ve 2012/1842 karar sayılı ilamında belirtildiği üzere, hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesinin zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği hususu göz ardı edilerek, 05/01/2009 günü gece sayılan zaman dilimi içerisinde işlenen bina dâhilinde hırsızlık suçunun TCK'nın 142/1-b, 143, 66/1-d, maddeleri uyarınca 15 yıllık asli dava zamanaşımı süresine tâbi olduğunun kabulü gerekir iken 8 yıl esas alınarak,

... sayılıda, müşteki adına sahte kimlik kullanılarak noterden vekâletname düzenletirilmesi olayında, düzenleme şeklindeki vekâletnamenin TCK'nın 204/3 maddesi kapsamında kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması karşısında, müsnet suçla alakalı zamanaşımı süresinin TCK'nın 204/1-3, 66/1-d maddeleri uyarınca 15 yıl olduğu gözetilmeksizin TCK'nın 204/1, 66/1-e maddeleri uyarınca 8 yıl olarak belirlenip,

... sayılıda, olay tarihinde 15 yaşını doldurmamış mağdurenin, şüpheli ile birlikte evden kaçması ve üç gün boyunca şüpheli ile birlikte kaldıktan sonra yakalanması şeklinde gelişen olayda, Yargıtayın yerleşik içtihatlarında kabul edildiği üzere, 15 yaşını tamamlamamış çocuğun cinsel ilişki konusunda göstermiş olduğu rızanın TCK'nın 26. maddesi anlamında geçerli bir rıza olmadığı da dikkate alınarak, TCK'nın 109/1, 109/3.f, 109/5 maddelerinin tatbiki istemiyle kişi hürriyetinden yoksun kılma suçundan kamu davası açılması gerekirken, suç vasfı açıkça hatalı değerlendirilerek TCK'nın 234/3 maddesinde düzenlenen ve ancak 15 yaşını tamamlamış mağdurlar için uygulama olanağı bulunan çocuğun kaçırılması veya alıkonulması suçunu oluşturduğunun kabulü ile mağdurun annesi olan müştekinin şikâyetinden vazgeçmesi nedeniyle,

... sayılıda, şüpheli tarafından, basit tıbbi müdahale ile giderilir nitelikte yaralanan 16 yaşını doldurmuş mağdurun alınan ifadesinde şikâyetçi olduğunu beyan ettiği, atılı suçtan şikâyet hakkının yerleşik Yargıtay içtihatları uyarınca mağdurda olduğu gözetilmeden mağdurun velisi olan müştekinin şikâyetinden vazgeçtiğinden bahisle,

... sayılıda, 15/12/2013 günü müştekiye ait motosikletin kimliği tespit edilemeyen şüphelilerce çalındığı, çalınan motosikletin müştekinin kardeşi tarafından iki gün sonra hırsızlık suçunun işlendiği yer dışında dağ yolu üzerinde yakıtı bitmiş ve terk edilmiş şekilde bulunduğu olayda, Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 09/02/2016 tarih, 2014/22363 esas ve 2016/1823 karar sayılı içtihadında belirtildiği üzere, çalınan eşyanın bulunduğu yer ya da kolaylıkla bulunabileceği yere bırakılması koşulu gerçekleşmemesine rağmen kullanma hırsızlığı suçu olarak yanlış nitelendirmeyle müştekinin şikâyetinden vazgeçtiği gerekçesiyle,

... sayılıda, müştekinin borç para aldığı ve ödeyemediği şüpheliler tarafından darp edilmesi üzerine başlatılan soruşturmada, ... Adli Tıp Kurumu Şube Müdürlüğünce müşteki hakkında düzenlenen 26/12/2014 tarihli raporda "Yüzde sabit iz yönünden değerlendirmenin olay tarihinden en az 6 ay sonra adli tıp uzmanı tarafından muayenesi ile belirlenebileceğinin" bildirilmesi karşısında, söz konusu raporun suç vasfını değiştireceği, "Yüzde sabit iz" oluşması durumunda TCK'nın 87/1-c maddesi kapsamında kalan suçun uzlaşmaya ve

şikâyete tabi olmayacağı düşünülmeden ve kesin rapor da alırdılmadan, müştekinin şüpheliler hakkında şikâyetinin bulunmadığı gerekçe gösterilerek,

... sayılıda, suç tarihinde müştekiyi 021670614.. numaralı telefonda arayarak bir sene boyunca ücretsiz sağlık hizmetinden yararlandığını, gün içinde iptal edilmezse 299 TL ödemek zorunda kalacağını söyleyerek iptal amacıyla kredi kartı bilgilerini öğrendikten sonra 299 TL tutarında işlem yapılması şeklinde gerçekleşen olayda, eylemin Yargıtay 15. Ceza Dairesinin 06/12/2017 tarih, 2017/24591 esas ve 2017/26065 sayılı kararında da belirtildiği üzere, TCK'nın 245. maddesinde düzenlenen banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu göz önüne alınmaksızın, hatalı hukuki nitelendirme ile eylemin hukuki uyumsuzluk niteliğinde olduğundan ve ayrıca kamu davası açılabilmesi için yeterli delile rastlanmadığından bahisle,

... sayılıda, yapılan tespit sonucunda 100 promilin üzerinde alkollü şekilde araç kullandığı belirlenen şüpheli hakkında 2918 sayılı Yasa'nın 48/6 maddesinde yer alan düzenleme ve yerleşik Yargıtay uygulamaları göz ardı edilerek, atılı trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun yasal unsurlarının oluşmadığının kabulüyle,

... sayılıda, şüphelinin müştekiye karşı tehdit ve hakaret suçlarını işlediği yönünde yeterli şüphe oluşturacak delil elde edildiği iddiasıyla soruşturma dosyasının uzlaştırma bürosuna gönderilmesine dair karar verilen olayda, dosya arasında bulunan uzlaştırma raporunda şüpheli adına imza bulunmaması, uzlaştırmacı tarafından raporla birlikte sunulan dilekçede şüpheliye her türlü iletişim yoluna başvurulmasına ve resmi tebligata rağmen ulaşılamadığının belirtilmesine karşın uzlaştırma kurumunun düzenlendiği CMK'nın 253/6. maddesi uyarınca taraflara ulaşılamaması durumunda uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturmanın sonuçlandırılması gerektiği göz ardı edilerek, tarafların edimsiz olarak uzlaştıkları gerekçe gösterilerek,

... sayılılarda, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 2015/10388 esas ve 2017/1556 sayılı kararında belirtildiği üzere, TCK'nın 243. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gereken müştekiilerin facebook sosyal paylaşım sitesindeki hesaplarının açık kimliği bilinmeyen şahıslarca şifresinin kırılmak suretiyle ele geçirilmesi veya anılan sosyal medya üzerinden açılan hesaplar kullanılarak hakaret, tehdit ya da dolandırıcılığa teşebbüs gibi birtakım suçların işlenmesi şeklindeki iddialar üzerine başlatılan soruşturmalarda; *facebook ve msn sitelerinin gerçek anlamda bilişim sistemi olamayacakları, üyelerin her zaman msn ve facebook siteleri üzerindeki hesaplarının veya mail adreslerinin kapatılmasını talep edebilecekleri, bu yönüyle kişilerin facebook veya msn adreslerine girilmesinin bilişim sistemine girme olarak kabul edilemeyeceği ayrıca facebook isimli sosyal paylaşım sitesinin Türkiye'de yazışma yapılabilecek herhangi bir temsilciliğinin bulunmadığı, Amerika Birleşik Devletleri Adli Makamlarının adli yardım taleplerini reddettiği, bu itibarla delil elde etme imkânı bulunmadığı,* gibi yasal olmayan gerekçelerle,

... sayılıda, şüphelinin cep telefonu ile arayarak müştekiye tehdit ve hakarete bulunduğu iddiası ile ilgili şüphelinin savunması alınmadan ve HTS kayıtları temin edilmeden müştekinin soyut iddiası dışında delil bulunmadığından bahisle,

... sayılıda, yapılan bir ihbar üzerine kolluğa yazılan müzekkereye istinaden yapılan araştırmada, FETÖ/PDY terör örgütü adına faaliyette bulunduğu ve terör örgütü üyeliği suçlaması ile ... Cumhuriyet Başsavcılığının ... sayılı dosyası üzerinden soruşturması yürütülen firari (M.H.E.) isimli şahsın eşi olan (E.E.)'nin örgüt ile iltisaklı ve örgütün sözde

... ilindeki bayanlar imamı olan şahıs ile irtibatlı olduğu belirtilmiş olması karşısında, (E.E.) isimli kişinin örgüt ile irtibat ve iltisakının somutlaştırılması kapsamında iletişim kayıtları, ByLock tespiti, malvarlığı araştırması, sosyal medya incelemesi gibi örgüt üyeliğine delil teşkil edebilecek hususlara yönelik herhangi bir araştırma yapılmaksızın, hakkında aynı veya başka yer Cumhuriyet savcılıklarında soruşturma bulunup bulunmadığı tespit edilmeden, kamu davası açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilemediği gerekçesiyle,

... sayılıda, şüphelinin resmi nikâhlı eşi olan ancak boşanma aşamasında olduğu belirtilen müştekinin ailesinin evine gelerek “Oluk oluk kanınızı akıtacağım, keşke seni gebertseydim, burayı size dar edeceğim” şeklinde sözlerle tehditte bulunduğu iddiasının müştekinin annesi ve kız kardeşi tarafından da doğrulanmış olmasına rağmen, şüphelinin savunması alınmadan, tanığın müştekinin kardeşi olması nedeniyle beyanlarına itibar edilmediği belirtilerek,

... sayılıda, şüphelinin ... Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olan kamu davası kapsamında aleyhine tanıklık yapan müştekiyi sırf bu nedenle, alınan adli raporuna göre basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde kasten yaralaması şeklinde gelişen olayda, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 2016/8238 esas ve 2017/4923 sayılı kararında da belirtildiği üzere, tanıklığın bir kamu görevi olduğu kabul edilerek, şüphelinin eyleminin TCK'nın 86/2, 86/3.c maddelerinde düzenlenen “Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle kasten yaralama” suçunu oluşturduğu ve resen takibi gerektirdiği gözetilmeksizin, eylemin basit yaralama suçunu olarak kabul edilip mağdurun şikâyetinden vazgeçmesi nedeniyle,

... sayılıda, şüphelinin Merkez Bankası ... Şubesine getirmiş olduğu 200 TL banknotun sahteliğinden şüphelenilmesi sonrası yapılan suç ihbarı üzerine yürütülen soruşturmada, suça konu paranın sahte olup olmadığı konusunda Sahte Banknotların İncelenmesi ve Değerlendirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda rapor alınmadan ve şüphelinin ifadesine dahi başvurulmaksızın suç kastıyla hareket edildiğine dair delil bulunmadığı gerekçesiyle,

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar verildiği görülmüştür.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesi uyarınca bir suçun işlendiğine ilişkin ihbarı alan Cumhuriyet savcısının, hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, maddi gerçeğin araştırılabilmesi ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi amacıyla şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplaması aynı Yasa'nın 170/2. maddesi uyarınca yapacağı değerlendirme sonucunda, toplanan delillerin suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturduğu kanısına ulaştığında iddianame düzenleyerek kamu davası açması, aksi halde ise CMK'nın 172. maddesi gereği kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesinin görevi olduğu hatırdaki tutularak, eksik soruşturma sonucu ya da yanlış değerlendirme suretiyle karar verilmesinden özenle kaçınılması, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ittihazı için, bütün delillerin toplanmasına rağmen dava açmaya yeterli olmadığı veya toplanan delillerin dava açılmamasını gerektirdiği neticesine ulaşılmamasının şart olduğunun unutulmayarak bundan böyle evrakın titizlikle tetkikiyle suç vasıflarının tayin ve tespitinde daha dikkatli hareket edilmesi,**

8- Dosyasına İbrahim Edilen Belgeler İçin Damga Vergisi Alınmaması

Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen bazı dosyalara sunulan ve damga vergisinin yatırıldığına ilişkin belge ibraz edilmeyen sözleşmeler yönünden gereğine tevessül edilmediği, örneğin;

... sayılıda, dosyaya sunulan 28/12/2014 tarihinde noter haricinde 2 nüsha olarak düzenlendiği anlaşılan, 32.010,00 TL bedel içeren yapım işine ait sözleşmesinde; sözleşme tarihine göre binde 9,48 oranı ile $(303,45 \text{ TL} \times 2) = 606,90 \text{ TL}$,

... sayılıda, dosyaya sunulan 20/10/2016 tarihinde noter haricinde 1 nüsha olarak düzenlendiği anlaşılan, aylık $7,000 \times 12 = 84.000,00 \text{ TL}$ bedel içeren iş makinaları kira sözleşmesinde; sözleşme tarihine göre binde 1,89 oranı ile 158,76 TL,

... sayılıda, dosyaya sunulan 30/06/2013 tarihinde noter haricinde 1 nüsha olarak düzenlendiği anlaşılan, 65.000,00 TL bedel içeren kat karşılığı verilen geçerli daire satış sözleşmesinde; sözleşme tarihine göre binde 9,48 oranı ile 616,20 TL,

Damga vergisinin tahsil edilmediği anlaşılmış, gereği ifa ettirilmiştir.

*** 488 sayılı Yasa'nın 26. maddesinde, "Resmi Dairelerin memurları ibraz edilen kâğıtların damga vergisini aramaya ve hiç ödenmemiş veya noksan ödenmiş olanları bir tutanakla tespit etmeye ve bunları vergi dairesine göndermeye mecburdurlar." şeklinde her türden tereddüdü giderecek tarzda bir hüküm mevcut bulunduğundan, resmi daire olan Cumhuriyet başsavcılığına tevdi edilen ve damga vergisi alımını öngören tüm sözleşmelerde verginin tam ve doğru olarak tahsil edilip edilmediğinin araştırılması, yoksa maddede izah olduğu üzere işlem yapılmasının usul olarak benimsenmesi, aksi halin vergi ziyana yol açacağı gibi sorumluluk da doğurabileceğinin unutulmaması,**

9- Fizik Kimliğin Tespiti İçin Alınan Kayıtların İmha Edilmemesi

Fotoğrafi, beden ölçüleri, parmak ve avuç içi izi, bedeninde yer almış olup teşhisini kolaylaştıracak diğer özellikleri ile sesi veya görüntüleri kayda alınan şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği ve bu karar kesinleştiği halde söz konusu kayıtların yok edilmediği gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81.maddesinin 2. fıkrasındaki "Kovuşturmaya yer olmadığına kararına itiraz süresinin dolması, itirazın reddi, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir kesinleşmesi hâllerinde söz konusu kayıtlar Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilir ve bu husus tutanağa geçirilir" amir hükmünün uygulaması konusunda hassasiyet gösterilmesi,**

10- Gereğe Gösterilmeden Tek Tabiple Otopsi Yapılması

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararla sonuçlanan bir kısım evrakta;

a) ... sayılılarda, biri adli tabip veya pratisyen olmayan iki hekim tarafından,

b) ... sayılılarda, sebebi yazılmaksızın tek doktorla,

Otopsi yapıldığı tespit edilmiştir.

* **Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 87/1. maddesinde yer alan "Otopsi, Cumhuriyet savcısının huzurunda biri adli tıp, diğeri patoloji uzmanı veya diğerdallardan birisinin mensubu veya biri pratisyen iki hekim tarafından yapılır. Müdafive veya vekil tarafından getirilen hekim de otopside hazır bulunabilir. Zorunluluk bulunduğunda otopsi işlemi bir hekim tarafından da yapılabilir; bu durum otopsi raporunda açıkça belirtilir."** hükmü ile konuya ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün "Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri" konulu, 20/02/2015 tarih ve 156 sayılı Genelgesi'ne riayet edilmesi,

Otopsi işleminin bir hekim tarafından yapılabilmesinin zaruret halinde ve zapta da geçilmek şartıyla mümkün olabileceğinin unutulmaması,

Soruşturmanın asgari gerekleri sağlanmadan formalite gereği yapılan yetersiz otopsinin birçok soruyu aydınlatmayacağı, bu nedenle etkili bir soruşturmanın gerçekleştirilemeyeceği yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kaya/Türkiye kararının uygulamada dikkate alınması,

11- Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının Kişisel Suçlarıyla İlgili Verilen Kovuşturmama Kararlarının Hâkimler ve Savcılar Kuruluna ya da Adalet Bakanlığına Bildirilmediği

... sayılılarda olduğu gibi, hâkim ya da Cumhuriyet savcıları hakkında kişisel suçları nedeniyle yapılan soruşturma sonunda verilen kararların Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliği / Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne bildirilmediği saptanmıştır.

* **2802 sayılı Yasa'nın 96. maddesi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 30/04/2014 tarih ve 2 sayılı Genelgesi uyarınca, Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının kişisel suçlarına ilişkin ihbar ve şikâyetlerde izne gerek bulunmadığından yürütülen soruşturmalar sonunda verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmiş tasdikli bir suretinin dosyası ile birlikte disiplin yönünden yapılacak değerlendirmeye esas olmak üzere (2/b) bendinde sayılanlar yönünden Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne, bunun dışındakilerin ise HSK Genel Sekreterliğine gönderilmesi gerektiğinin bilinmesi,**

12- Hukuki İhtilaf

Bir kısım evrakta, ihbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması ya da hukuki nitelik arz etmesine rağmen ayrıntılı tahkikat işlemlerinin yapıldığı,

Bu cümleden olarak,

... sayılıda, şüphelinin süt alım fişi vererek müşterilerden satın aldığı sütün bedelini ödemediği,

... sayılıda, müşteriye ait otomobilin şüpheliye haricen satılması sonrası satış bedelinin bir kısmının ödenmediği ve aracın devrinin alınmadığı,

... sayılıda, müştekinin şüpheliye tapulu taşınmazın tamamının satışı için hatalı şekilde noterde vekalet verdiğini, aslında bir kısmının satılması için vekalet vereceği,

... sayılıda, müştekinin park halinde bulunan aracına çarpılarak kaçıldığı,

... sayılıda, müştekinin çocuğunu kaydettirdiği İngilizce kursunun kapatıldığı ve müştekinin verdiği senetlerin kurs yetkililerinde kaldığı,

... sayılıda, verilen borç paranın şüpheli tarafından geri verilmediği,

... sayılıda, ev kirasının ve elektrik ücretinin ödenmeden evin terk edildiği,

İddialarının mahiyetinden, özel hukuk çekişmesi niteliğinde bulunduğu açıkça anlaşıldığı halde derhal kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi yerine delillerin toplanmasından sonra karar verildiği görülmüştür.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinde yer alan "Cumhuriyet Savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet Savcısı, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür." şeklindeki düzenleme karşısında, soruşturma evrakında yer alan ihbar veya şikâyet dilekçesi kapsamında, taraflar arasındaki uyuşmazlığın açıkça hukukî nitelik arz ettiği belli olması halinde, ceza takibine neden olmayacak bu tür taleplerin alınmasını müteakip uzun tahkik işlemlerine girilmeden, belirlenen duruma göre evrakın muktezaya bağlanması, emek ve zaman kaybına neden olunabilecek bu kabil davranışlardan kaçınması,**

13- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi

İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılmasına veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olmasına rağmen, evrakın UYAP ihbar kaydına alınıp soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilmesi yerine, soruşturma kaydına alındığı,

Örneğin;

... sayılıda, müşteki (M.M)'nin haricen sattığı ... plaka sayılı aracın devrini üzerine almayan (C.A) isimli şahıs hakkındaki 25/05/2018,

... sayılıda, (A.A)'nın resmi nikah olmadan dinsel törenle evlenmek isteyen şahısların dini nikahlarını kıydığına ilişkin 10/12/2017,

... sayılıda, müşteki (M.M)'nin eşinin zina suçunu işlediğine dair 10/02/2017,

... sayılıda, müşteki (M.M)'nin kiracısı (A.A)'nın altı aylık kira bedelini ödemediğine dair 10/02/2017,

... sayılıda, müşteki (M.M)'nin, işyerinde çalıştığı (A.A)'nın birikmiş ücretini ödemediğine ilişkin 01/01/2018,

Tarihli ihbar veya şikâyet dilekçeleri üzerine yapılan soruşturma sonunda, isnat edilen suçun unsurları itibariyle oluşmadığı veya taraflar arasındaki ilişkinin hukuki mahiyet arz ettiği gerekçeleriyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmıştır.

*** 15/08/2017 tarih ve 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 145 inci maddesi ile (01/02/2018 tarih ve 7078 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun 140 ıncı maddesi) 5271 sayılı Kanunun 158 inci maddesine beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen altıncı fıkra “İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir. Bu durumda şikâyet edilen kişiye şüpheli sıfatı verilemez. Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar, varsa ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilir ve bu karara karşı 173 üncü maddedeki usule göre itiraz edilebilir. İtirazın kabulü hâlinde Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma işlemlerini başlatır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ve verilen kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir.” hükmü uyarınca, içeriği itibarıyla ceza ve ceza muhakemesi hukukunun konusuna girmeyen, diğer muhakeme hukuku alanlarının konusuna giren, hukuki uyumsuzluk teşkil eden ya da ihbar veya şikâyet içeriğinin ve konusunun belirsiz olması nedeniyle anlaşılamayan, hukuken hiçbir anlam ifade etmeyen, somut olarak yer, zaman, olay belirtmeyen soyut ve genel nitelikteki ihbar ve şikâyetler ile yapılan işlemler ve verilen kararların UYAP “İhbar Kaydı Modülü üzerinden yapılması gerektiğinin bilinmesi, masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı açısından ortaya çıkan sakıncalar göz önünde tutularak ilgililere şüpheli sıfatı verilmesi uygulamasından derhal vazgeçilmesi,**

14- İtiraz Edilen Kararların Merciiine Gönderilmesinde Gecikmeye Sebepiyet Verilmesi

Kovuşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin kararlara ilgilisi tarafından itiraz edilmiş olmasına rağmen, ... tarihinden, denetimin başladığı... tarihine kadar (...) süre geçtiği halde dosyaların itiraz merciiine gönderilmediği gözlenmiş, gereğine tevessülü sağlanmıştır.

(... sayılılar.)

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173. maddesindeki kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara karşı getirilen itiraz müessesesinin etkinliğini zayıflatacak ve kişilerin adalete olan güvenini sarsacak bu kabil tutum ve davranışlardan uzak durulması,**

15- Kararların Geç Yazılması

İncelenen kararların bir bölümünde soruşturmaya ilişkin tüm delillerin toplanmasına veya soruşturma konusu suçlara ilişkin zamanaşımı süreleri dolmasına rağmen karara bağlanmayarak, ...sayılıların (...) aydan (...) aya, ...sayılıların ise (...) aydan (...) yıla varan sürelerle elde tutulduktan sonra sonuçlandırıldığı gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** CMK'nın 160. maddesinin birinci fıkrası uyarınca; ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve şüphelinin haklarını koruması ile aynı Kanun'un 172. maddesinin birinci fıkrası uyarınca da soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde ise kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi yükümlülüğü bulunduğu dikkate alınarak, AİHS'nin 6. maddesinde yazılı hak ihlallerine neden olunmaması açısından soruşturmanın hızlı, etkin ve güvenilir biçimde yürütülerek olabilecek en kısa sürede muktezaya bağlanması,**

Eski yıllardan devren gelen dosyaların zaman zaman 5237 sayılı TCK'nın 66, 67 (mülga 765 sayılı TCK'nın 102, 104.) ve takip eden maddeleri açısından gözden geçirilerek, zamanaşımına uğrayanlar hakkında gerekli kararın derhal verilerek iş birikimine, gereksiz emek ve zaman sarfına meydan verilmemesi,

16- Kararlara Karşı İtirazlara İlişkin Masraflar

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazların reddedilmesi üzerine, itiraz edenlerin masrafları ödemesi gerektiğinin ret kararında hükme bağlanmasına karşın, harç tahsil müzekkerelerinin yazılmadığı belirlenmiştir.

(... sayılılar.)

*** 18/06/2014 gün ve 6545 sayılı Yasa'nın 71. maddesi ile değişik 5271 sayılı Yasa'nın 173. maddesinin 3. fıkrasında yazılı "Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir." hükmünün uygulamada nazara alınarak itiraz edenin itiraz masraflarını ödeyeceğine ilişkin harç tahsil müzekkeresi düzenlenerek maliyeye gönderilmesinin usul edinilmesi,**

17- Kararlara Karşı Yasa Yolları, Başvuru Süreleri veya Tazminat Haklarının Belirtilmemesi

Bir kısım kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda,

a) Müştekinin veya ilgisinin hangi mercie ve kaç gün içerisinde itiraz edebileceğine dair açıklama yapılmadığı,

(... sayılılar)

b) Soruşturma evresinde tutuklandığı veya gözaltına alındığı anlaşılan şüphelilerin tazminat hakkı bulunduğu kararında gösterilmediği,

(... sayılılar)

Anlaşılmıştır.

* Anayasa'nın 40. maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172. maddesinin 1. fıkrasında "Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.", 11/04/2013 gün ve 6459 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle eklenen 3. fıkrasında "Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın etkin soruşturma yapılmadan verildiğinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmesi üzerine, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi hâlinde yeniden soruşturma açılır." hükümlerine riayet edilmesi, Anayasal ve yasal mevzuattaki değişikliklerin izlenerek, zamanında iş ve işlemlere yansıtılmasına daha fazla önem verilmesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141/2. maddesi gereği soruşturma evresinde tutuklanan veya gözaltında kalan şüpheliler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi durumunda tazminat hakları bulunduğu bildirilmesi icap ettiğinin unutulmaması,

18- Karar Öncesi Evrakın İşlemsiz Bırakılması

Sonuçlandırılan bir kısım evrakta delillerin gecikmeli olarak toplandığı,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, mağdurun kesin raporunun geldiği 25/03/2006,

... sayılılarda, şüphelilerin savunmalarının alındığı 25/03/2006,

... sayılılarda, soruşturma evrakının kolluktan ikmâlen gönderildiği 25/03/2006,

... sayılılarda, istinabe evrakının ulaştığı 25/03/2006,

... sayılılarda, başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarından veya diğer kurumlardan istenen bilgilerin gönderildiği 25/03/2006,

... sayılılarda, şikâyet dilekçesinin alındığı ya da soruşturma evrakının kolluktan intikal ettiği 25/03/2006,

Tarihinden, müteakip işlemin yapıldığı / kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın yazıldığı ... tarihe kadar, [(1) / (3)] aydan [(3) / (6)] aya varan sürelerle beklendiği tespit edilmiştir.

* Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza

altına alması ve şüphelinin haklarını koruması ile aynı Kanunu'nun 172. maddesinin birinci fıkrasına göre de soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde ise kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi yükümlülüğü bulunduğu dikkate alınarak, soruşturmaların hızlı, etkin ve güvenilir şekilde yürütülmesi, evrakın sık sık gözden geçirilerek gerekli işlemlere tevessül edilmesi, sorumluluğu mucip olacak ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi,

19- Koruma Tedbirlerinin Uygulanmasına Yönelik Hatalar

Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi, gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme koruma tedbirlerinin uygulandığı dosyaların incelenmesinde;

a)... sayılılarda, söz konusu kovuşturmanın kararları tebliğ edilmiş ve itiraz süreleri de geçmiş bulunmasına rağmen, şüphelilere ait iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi kayıtlarının imha edilmediği,

b)... sayılılarda, “Uyuşturucu madde kaçakçılığı veya göçmen kaçakçılığı” iddiaları ile ilişkili olarak başka türlü delil elde edilmesi imkânı bulunmadığından bahisle kolluktan gelen “İletişimin dinlenmesi, tespiti ve/veya kayda alınması” istemleri üzerine CMK'nın 135. maddesi gereğince mahkemesinden alınan onay doğrultusunda yapılan işlemler neticesinde herhangi bir suç unsuruna rastlanılmaması sonucunda, CMK'nın 137/3. maddesine göre kayıtlar imha edilip, soruşturma evresi bitirilmesine rağmen, yapılan tedbirin nedeni, kapsamı konusunda ilgisine yazılı bilgi verilmediği,

c) ... sayılılarda; gizli soruşturmacının elde ettiği suçla bağlantılı olmayan ve derhal yok edilmesi gereken kişisel bilgilerin dosya içerisinde muhafaza edildiği,

d) ... sayılılarda; teknik araçlarla izleme sonucu elde edilen deliller, kanunda sayılan suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamayacağı; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı takdirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl imha olunacağı gözetilmeden dosya içerisinde saklandığı,

Belirlenmiştir.

* 21/02/2014 gün ve 6526, 02/12/2014 gün ve 6572 ile 24/11/2016 gün ve 6763 sayılı Yasa'lar ile değişik 5271 sayılı CMK'nın 135, 139 ve 140. maddeleri uyarınca, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda;

Şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin (...) dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesinin hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla yapılacağı, Cumhuriyet savcısının kararını derhâl mahkemenin onayına sunacağı,

Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, ... mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebileceği,

Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılabileceği, gizli soruşturmacı görevlendirmeye ve teknik araçlarla izlemeye dair kararların da Sulh Ceza Hâkimliği tarafından karar verebileceği,

CMK'nın 137, 139 ve 140. maddeleri ile Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 13, 21 ve 29. maddeleri uyarınca;

CMK'nın 137. maddesinin 3 ve 4. fıkralarına göre, telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi kararının uygulanması sırasında şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi ya da hâkim/mahkeme onayının alınamaması halinde, bunun uygulanmasına Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl son verileceği ve yapılan tespit veya dinlemeye ilişkin kayıtların Cumhuriyet savcısının denetimi altında en geç on gün içinde yok edilerek, durumun bir tutanakla tespit edileceği, tespit ve dinlemeye ilişkin kayıtların yok edilmesi halinde soruşturma evresinin bitiminden itibaren, en geç on beş gün içinde, Cumhuriyet Başsavcılığının, tedbirin nedeni, kapsamı, süresi ve sonucu hakkında ilgisine yazılı bilgi vereceği,

CMK'nın 139. maddesinin 21/02/2014 tarihli ve 6526 sayılı Yasa'nın 13. maddesi ile eklenen 6. fıkrası son cümlesi ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 20/02/2015 tarihli ve 164 sayılı Genelgesi uyarınca, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi suretiyle elde edilen ve suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgilerin derhâl yok edileceği,

CMK'nın 140. maddesinin 4. fıkrası uyarınca teknik araçlarla izleme sonucu elde edilen delillerin, kanunda sayılan suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamayacağı; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı takdirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl imha olunacağı,

Hususlarına özen gösterilmesi,

20- Karşılıksız Yararlanma Suçundan Verilen Kararların Adli Sicile Gönderilmemesi

Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi nedeniyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilmesine karşın tali karar fişi düzenlenip Adli Sicil Şube Müdürlüğüne bildirilmediği saptanmıştır.

* 5237 sayılı TCK'nın 163. maddesinde düzenlenen karşılıksız yararlanma suçuna özgü olarak TCK'nın 168/5. maddesinde etkin pişmanlık hükmünden iki defadan fazla faydalanılamayacağı belirtildiğinden, 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun 6. maddesi ile 07/09/2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Adli Sicil Yönetmeliği'nin 3. ve 6. maddeleri uyarınca etkin pişmanlık nedeniyle verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar için tali karar fişi düzenlenerek bunların mahalli adli sicillere gönderilmesi gerektiğinin anımsanması,

21- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararların Tebliği

Kararların tebliğine yönelik olarak yapılan incelemede;

a) ... sayılı kovuşturmaya yer olmadığına dair kararların, suçtan zarar gören şikâyetçilere,

b) ... sayılıların, bazı kararların önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüphelilere,

Tebliğ olunmadığı ya da tebliğ olunduğuna dair tebligat parçasının evrak içerisinde bulunmadığı,

c) ... sayılılarda ise, ifadesi alınmamış veya sorguya çekilmemiş şüphelilere tebliğ edildiği,

Tespit olunmuştur.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172/1. maddesi uyarınca, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararların suçtan zarar gören şikâyetçiler ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüphelilere tebliğ edilmesi ve denetime esas olmak üzere tebligat parçasının sonucunun takip olunarak evrak içerisine konulması, önceden ifadesi alınmamış veya sorguya çekilmemiş olan şüphelilere tebligat yapılmasına ilişkin yasal zorunluluk bulunmadığının bilinmesi,**

22- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararların Vekil Yerine Şikâyetçiye Tebliğ Edilmesi

Şikâyetini vekili marifeti ile bildiren ilgilinin yakınması üzerine yapılan soruşturma sonunda verilen kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair kararların vekil yerine şikâyetçiye tebliğine karar verildiği müşahede olunmuştur.

(... sayılılar.)

*** 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 11/1. maddesi uyarınca vekil ile takip olunan işlerde CMK'nın 37/1. maddesi gereğince kanunda ayrı tutulan haller saklı kalmak kaydıyla tebligatın vekile yapılması gerektiğinin unutulmaması,**

23- Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Kararlarda Olayın Mahiyetinin Anlatılmadığı ya da Yeterli Gerekçenin Bulunmadığı

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararların incelenmesinde;

a) ... sayılılarda, şüphelilere isnat olunan eylemlerin kısaca da olsa hukuki nitelemeyi açıklayacak şekilde anlatılmadığı,

b) ... sayılılarda ise, verilen kararlarda hiçbir gerekçenin gösterilmediği,

Görülmüştür.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172. maddesinin 1. fıkrası uyarınca Cumhuriyet savcısının ceza yargılamasının temel hedefi olan maddi gerçeğe ulaşma amacına yönelik yeterli ve gerekli araştırmayı yapmasına karşın soruşturma evresinin sonunda kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde verdiği kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlarda, olay ile isnadın tereddüt veya kuşkuya mahal bırakmayacak derecede açık, hadiselerin tahliline imkân verecek biçimde anlatılması, hangi sebeple bu sonuca ulaşıldığının gerekçeleriyle belirtilmesi,**

24- Kovuşturamama Kararı Verilmesi Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması

Kimi zaman kovuşturamaya yer olmadığına dair karar verilmesi aşamasında eylemin dönüştüğü ya da işlenmiş bulunduğu anlaşılan kabahat fiilleriyle alakalı işlem yapılmadığı,

Bu bağlamda;

... sayılıda, şüpheli (A.S.)'nin yol kontrol noktasında arama yapan güvenlik güçlerine başka kimlik vererek kimliği hakkında yalan beyanda bulunduğu iddiasıyla yapılan soruşturmada, belgenin iğfal kabiliyeti bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verildiği halde Kabahatler Kanunu gereğince bir işleme girişilmediği,

... sayılıda, 03/08/2011 tarihinde görevli polis ekibi tarafından yapılan kontroller sırasında, şüpheli (H.Ç.)'nin üzerinde yapılan kontrolde 1 adet "Voltran" marka tabanca bulunduğu bahisle işlem başlatılmış ve ... Kriminal Polis Laboratuvarının ... tarihli raporunda "Tabancanın ses-gaz fişegi atan tabanca olup 6136 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı ve 5729 sayılı Yasa kapsamında olduğu" belirtildiği ve bu Yasa uyarınca kolluk tarafından işlem yapılmadığı halde tabancanın 6136 sayılı Yasa kapsamında bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilirken, 5729 sayılı Yasa ile Kabahatler Kanunu gereğince gereğine tevessül edilmediği,

Müşahede edilmiştir.

*** 5326 sayılı Yasa'nın 23. maddesine göre, Cumhuriyet savcısının kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkili olduğunun, bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında kabahat işlendiğinin öğrenilmesi halinde Cumhuriyet savcısının durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması halinde kendisinin de idarî yaptırım kararı verebileceğinin uygulamada nazara alınması,**

5326 sayılı Yasa'nın 40. maddesindeki "Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından ... Türk Lirası idarî para cezası verilir" hükmüne işlerlik kazandırılması,

5729 sayılı Kanun'un cezai hükümler başlıklı 4. maddesindeki "Bu Kanun'un 3. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yasaklara aykırı davranışta bulunanlara ... Türk Lirası, dördüncü fıkrasındaki yasaklara aykırı davranışta bulunanlara ... Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu silahların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir." hükmünün uygulanacağını unutulmaması,

25- Memur Suçlarının Bildirimi

... sayılı kararlarda olduğu gibi, Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonuna bağlı olanlar haricindeki memur şüphelilerin işledikleri 4483 sayılı Yasa kapsamı dışında kalan suçlarla ilgili olarak verilen kovuşturamaya yer olmadığına dair kararların şüphelilerin bağlı bulunduğu kuruma bildirilmesinde yeterli hassasiyet gösterilmediği gözlenmiştir.

*** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 131/3. maddesi dikkate alınmak suretiyle, bundan böyle memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri nedeniyle işledikleri suçlarla, kişisel suçları sebebi ile yapılan soruşturma sonunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın ilgili personelin bağlı bulunduğu Bakanlık, kurum veya kuruluşa gönderilmesinde daha duyarlı davranılması,**

26- Ön Ödeme Uygulamasına Yönelik Hatalar

Ön ödemeye ilişkin işlemlerin kontrolünde;

a) ... sayılıda, 01/03/2017 tarihinde işlenen hayvanı tehlikeli olabilecek şekilde serbest bırakma suçu için TCK'nın 177/1. maddesinde "Altı aya kadar hapis veya adli para cezası" şeklinde yaptırım belirlendiği, TCK'nın 49, 61/9 ve 75/4 maddeleri doğrultusunda şüpheliye (30 gün x 20 TL) 600 TL ön ödeme emri tebliği yerine, ön ödeme miktarı 1000 TL,

... sayılıda, 02/05/2017 tarihinde işlenen özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma suçundan TCK'nın 264/1. maddesinde "Üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" şeklinde cezanın belirlendiğinden, 75/1.b maddesi uyarınca şüpheliye (90 gün x 30 TL) 2700 TL ön ödeme emri tebliği yerine, (90 x 20 TL) 1800 TL,

... sayılıda, 01/03/2018 tarihinde işlenen Kooperatif Olağan Genel Kurul Toplantısını yapmama suçundan 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun ek 2/2. Maddesinde "Altı aya kadar hapis ve otuz günden üçyüz güne kadar adli para cezası" şeklinde yaptırım belirlendiği, TCK'nın 49 ve 75/1.c maddeleri doğrultusunda şüpheliye (30 gün x 30 TL + 30 gün para x 20) 1000 TL yerine yalnızca (30 gün x 30 TL) 900 TL,

b) ... sayılıda; özel güvenlik malî sorumluluk sigortasını yaptırmadan 5 özel güvenlik görevlisini istihdam eden şirket yöneticisine kişi başına (150 gün X 20 TL =3.000 TL) üzerinden 15.000 TL yerine 3.000 TL,

Olarak hesaplanmak suretiyle tahsil edilerek,

c) ... sayılıda, şüpheli hakkında ön ödeme kapsamında kalan ... suçuyla alakalı TCK'nın 75/1. maddesi uyarınca belirlenen miktar üzerinden ödeme emri tebliği çıkartılırken, soruşturma giderleri ön ödeme miktarına eklenmeksizin tahsilat yapılarak,

Kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar verildiği,

d) ... sayılılarda ise, ön ödeme nedeniyle kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verildiği halde, kararın bir örneğinin mahsus sisteme işlenmek üzere Adli Sicil Şube Müdürlüğüne gönderilmediği,

Belirlenmiştir.

*** Ön ödemeyi düzenleyen 5237 sayılı TCK'nın 24/11/2016 tarihli ve 6763 sayılı Kanun'un 12 maddesiyle değişik 75. maddesinin 1. fıkrasındaki, "Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için Otuz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c)**

Hapis cezası ile birlikte adlî para cezası da öngörölmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adlî para cezasının aşağı sınırını, soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz...” ve 4. fıkrasındaki “Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı altı ayı aşmayan hapis cezası veya adlî para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adlî para cezası esas alınarak belirlenir.” şeklindeki hükümlere işlerlik kazandırılması,

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’un 21. maddesi delaletiyle 19/d maddesine aykırılıktan düzenlenecek ön ödeme miktarının malî sorumluluk sigortası yaptırılmayan kişi sayısınca olacağı göz önünde bulundurulması,

Ön ödeme miktarının belirlenmesinde daha hassas davranılması,

TCK’nın 75/1. maddesinin son cümlesinde (Ek cümle 24/11/2016-6763SK/12) sayılı Kanun’un 12 maddesiyle ekli) “Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ön ödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde ön ödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek ön ödeme miktarı yarı oranında artırılır.”, 75/6. maddesinde (Ek fıkra:24/11/2016-6763SK/12) “...Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı ön ödeme hükümleri uygulanmaz.” ve 75/7. maddesinde (Ek: 24/11/2016-6763SK/12) “Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.” şeklinde düzenlemeler bulunduğundan, ön ödeme nedeni ile verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar için tali karar fişi düzenlenerek bunların mahalli adli sicillere gönderilmesi gerektiğinin anımsanması,

27- Soruşturma Yapmaya Yetkili Makam Yasada Ayrıca Belirlenen Suçlarla İlgili Genel Yetkili Mercilerce Kovuşturmama Kararı Verilmesi

Yetkili makamın yasada ayrıca belirlendiği bazı suçlarla ilgili soruşturmaların, savcılıklarca genel yetki kuralları çerçevesinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ile sonuçlandırıldığı,

Örneğin;

... sayılıda, ... tarihinde, ... ilçesinde PKK terör örgütü mensupları ile çıkan çatışma sonrasında kaçan örgüt mensuplarını saklamak sureti ile PKK terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım ettikleri iddiası ile haklarında soruşturma yapılan şüpheliler ile ilgili yürütölen soruşturmada,

... sayılıda, ... tarihinde, ... İlçe Kaymakamı (A.E.)’nin, mağdura karşı işlediği iddia olunan hakaret suçundan başlatılan tahkikat sonucunda,

Müşnet suçu işledikleri yönünde kamu davası açmaya yeterli şüphe oluşturacak delil bulunmadığından bahisle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği,

Görölmüşür.

* 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 21. maddesinin 01/07/2016 tarihli ve 6723 sayılı Yasa'nın 30. maddesi ile yeniden düzenlenen 4. fıkrası uyarınca; Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar sebebiyle açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütüleceği,

CMK'nın 161. maddesinin 02/01/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK'nin 9. maddesi ile değişik 6. fıkrası uyarınca; vali ve kaymakamların kişisel suçları hakkında soruşturma yapma yetkisinin, ilgilinin görev yaptığı yerin bağlı olduğu bölge adliye mahkemesinin bulunduğu yerdeki il Cumhuriyet başsavcılığına ait olduğu,

Hususlarına riayet edilerek, evrakın yetkili yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmesi,

28- Suç Eşyasının Tasfiyesi

Suç eşyasının tasfiyesi işlemlerine yönelik olarak yapılan incelemede,

a) ... sayılıda, sahte para/ ... sayılıda, video kaseti/ ... sayılıda, boş mermi kovanları/ ... sayılıda, kanlı elbiseler/ ... sayılıda kitap ve kasetler vb. gibi suç delili olarak ele geçirilen eşyanın emanete alınmadan zarf veya poşet içerisinde dosya arasına konulduğu, gereğine tevessül edilmediği,

b) ... sayılılarda, adli emanette kayıtlı suç eşyası hakkında merciinden müsadere kararı istenmediği gibi, iadesi veya evrak arasında delil olarak saklanmasına dair karar da verilmediği,

c) ... sayılılarda, kovuşturmaya yer olmadığı kararı ile birlikte iadesi öngörülmesine karşın kararın infazı için suç eşyası emanet bürosuna gönderilmediği,

d)...sayılılarda, müsaderesine karar verilen sahte banknotların, imha edilmek üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına gönderilmesi yerine dosyada delil olarak saklanmasına karar verildiği,

e) ... sayılılarda ise, adli emanette bulunan sahte paranın müsaderesi yönünde karar aldırılmaksızın doğrudan Merkez Bankasına gönderildiği,

Anlaşılmıştır.

* Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 5. maddesi uyarınca açıklanan hususlara riayet olunarak soruşturmanın delilini teşkil eden eşyanın maddede yazılı usul doğrultusunda makbuz karşılığı suç eşyası esas defterine kaydının sağlanması ve tasfiyesine yönelik işlemlerde de gecikmeye neden olunmaması,

Emanet bürosunda birikime meydan verilmemesi ve işlemlerin zamanında yapılabilmesi bakımından, tahkikatların sonuçlandırılması hâlinde suç eşyası hakkında karar verilmesi gerektiğinin unutulmaması,

Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 16. maddesi gereğince, suç eşyasının tasfiyesine ilişkin kararların ilgili büroya gönderilerek gereğinin ifası,

5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 17. maddesi ile Sahte Banknotların İncelenmesi ve Değerlendirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14. maddesinin 4. fıkrasındaki "Müsaderesine karar verilen sahte banknotların, imha edilmek üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına gönderilmesinde bu Yönetmeliğe ekli Ek-B'deki Müsaderesine Karar Verilen Sahte Banknotların İmha Edilmek Üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Gönderilmesinde Kullanılacak Form kullanılır.", 16. maddesinin 1. fıkrasında yazılı "Sahteliği mahkeme kararı ile kesinleşen sahte banknotlar, kararın kesinleşmesinden itibaren imha edilmek üzere en kısa sürede Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası merkez veya taşra birimlerine gönderilir." amir hükümlerinin hatırdan çıkarılmaması,

29- Suda Boğulma ve Asıda Üç Boşluk Açılmadan Otopsi Yapılması

Suda boğulma veya ası suretiyle intihar gibi şüpheli olaylarda, otopsi yapılmayıp cesedin harici muayenesi ile yetinildiği müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

* Tabibin otopsiye lüzum olmadığı yolundaki beyanının işin hakiki veçhesini araştırmakla yükümlü Cumhuriyet savcısını bağlamayacağı göz önünde bulundurularak, suda boğulma, ası suretiyle intihar ve şüpheli ölüm gibi vakialarda, sebebi haricen belli olsa dahi CMK'nın 87/2. maddesi ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu, 20/02/2015 tarih ve 156 sayılı Genelgesi uyarınca ceset üzerinde üç boşluk açılmak suretiyle ve bilhassa elle veya iple boğulmalarda ya da ası suretiyle gerçekleşen ölümlerde boyun cildi, iç uzuvları (gırtlak, kıkırdaklar, hyoid kemiği) tetkik edilerek cesetteki bütün travmatik veya marazi başkalaşmalar kayıt ve tavsif edilmek suretiyle ölüm sebebini, mekanizmasını ve şeklini gösteren tüm değişmelerin ayrıntılı olarak rapora derç edilmesi,

30- Şüpheliye İsnat Edilen Bazı Eylemler Hakkında Karar Verilmemesi

Şüpheliye karşı ileri sürülen bazı iddialar hakkında karar ittihazına gidilmediği,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, emlak işi ile uğraşan şüphelinin gayrimenkul satacağı vaadiyle müşterilerden para almak suretiyle dolandırıcılık ve müşterilerin kendisini tehdit ettiği yönünde şikâyette bulunarak da iftira suçlarını işlediği iddia edilmesine rağmen sadece dolandırıcılık,

... sayılıda, şüphelinin kanuni temsilcisinin bilgisi ve rızası dışında evi terk eden ve suç tarihi itibarıyla 18 yaşını doldurmamış olan mağduru ailesi veya yetkili makamları haberdar etmeksizin yanında tuttuğu ve rızası dâhilinde mağdur ile cinsel ilişkiye girdiği iddia edilmesine karşın reşit olmayanla cinsel ilişki ve çocuğun alıkonulması suçları yerine sadece reşit olmayanla cinsel ilişki,

... sayılıda, şüphelinin müştekiye ait evin kapı kilidini kırarak içeriye girip bir kısım eşyalarını çaldığı iddia edilen olayda hırsızlık, konut dokunulmazlığını ihlâl ve mala zarar verme suçları yerine sadece hırsızlık,

... sayılıda, şüpheli ile aynı iş yerinde çalışan müşteki arasında çıkan kavga sırasında şüphelinin müştekiye küfrettiği ve kafasına vurmak suretiyle yaraladığı şikâyet olunmasına rağmen, hakaret suçundan değerlendirme yapılmaksızın, şikâyetten vazgeçme sebebiyle yalnız kasten yaralama,

... sayılıda, şüphelinin iş yerine yabancı uyruklu kadınlara fuhuş yaptırdığı ve uyuşturucu madde sattığı yönündeki ihbarla başlatılan soruşturma sonucunda fuhuş ve uyuşturucu madde ticareti suçları yerine yalnızca uyuşturucu madde ticareti,

... sayılıda, şüphelinin müştekiye “Beni şikâyet edenlerin anasını avradını sinkaf edeyim, bundan sonra sizinle uğraşacağım” dediği şeklinde anlatılan olayda, hakaret ve tehdit suçlarına karşılık gelen eylemlerden yalnızca tehdit,

... sayılıda, müşteki ifadesinde, olay günü aracıyla giderken şüpheli (E.N.)'nin önünü kestiğini, kendisini zorla arabasına bindirerek diğer şüpheli (O.D.)'nin yanına götürdüğünü, (O.D.)'nin de orada kendisine zorla iki adet senet imzalattığını beyan etmesine rağmen, yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma eylemleri yerine sadece yağma,

... sayılıda, şüphelinin, kira alacağını isteyen müştekiyi yumrukla darp edip “Bir daha kapıma gelme, seni ...sk ederim, seni yaşatmam” dediği, şüphelinin müştekiye karşı kasten yaralama, hakaret ve tehdit eylemlerini gerçekleştirdiği iddia, adlî rapor ve dinlenen tanık beyanlarıyla da sabit olmasına karşın yalnızca kasten yaralama,

... sayılıda, şüphelinin, eski kız arkadaşı müşteki ile konuşmak bahanesiyle evine gelip kapı zilini çaldığı, içeri alınmak istememesine sinirlenerek müştekinin yakasına yapışıp iteklemek suretiyle yere düşürdüğü, rızasına aykırı evine girerek bir kısım ev eşyasını kırıp döktüğü yapılan soruşturma kapsamında anlaşılma, sübuta eren kasten yaralama, konut dokunulmazlığını ihlâl ve mala zarar verme eylemleri yerine sadece konut dokunulmazlığını ihlâl,

... sayılıda, müştekinin dilekçesinde, komşusu (A.A.)'nın olay gecesini taş atarak evinin pencere camını kırdığını, kapıya çıktığında da üzerine yürüyüp kendisine kafa atmak suretiyle yaraladığını, “O... karını al, buraları terk et” dediğini dile getirmesine karşın kasten yaralamaya yönelik kollukça alınan beyanlar ve adlî rapor değerlendirilerek yalnızca kasten yaralama,

Suçlarıyla ilgili mukteza tayini cihetine gidilerek diğer isnatlar hakkında bir karar verilmediği anlaşılmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172. maddesinin 1. fıkrası uyarınca Cumhuriyet savcısının ceza yargılamasının temel hedefi olan maddi gerçeğe ulaşma amacına yönelik yeterli ve gerekli araştırmayı yapmasına karşın soruşturma evresinin sonunda kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vereceği, aksi hâlin sorumluluk doğurabileceği göz önünde tutularak, isnat edilen suçlarla ilgili eksiklikler giderilmeksizin ve ileri sürülen iddiaların tamamı karşılanmaksızın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmemesi,**

31- Şüpheli-Sanık Karar Takip Formunun Doldurulması ve Kararların Kolluğa Bildirilmesi

Şüpheli-Sanık Karar Takip formlarının doldurulmasında ve soruşturmayı sona erdiren kararların görev alan kolluğa bildirilmesinde gereken titizliğin her zaman gösterilmediği belirlenmiştir.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 16. maddesindeki "Şüpheli ve sanıkla ilgili olarak verilen soruşturma ve kovuşturmayı sona erdiren kesinleşmiş kararlar, soruşturmada görev alan kolluk birimlerine bildirilir. Kolluk birimleri bu bildirim üzerine gerekli işlemleri derhal yapar." amir hükmüne uygulamada riayet edilmesi,**

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 20/02/2015 tarihli ve 161 sayılı Genelgesi'nin uygulamada nazara alınarak, söz konusu formların eksiksiz doldurulması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi, bilgi akışının düzenli olarak UYAP üzerinden sağlanması için kalem personelinin denetim altında tutulması,

32- Tutuklama Talep Edip Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar Verilmesi

... sayılıda; ... suçundan dolayı yapılan soruşturma sırasında şüphelinin sorguya sevk edilip tutuklanması talebinde bulunulmasına karşın, isteğin reddi ya da kabulünü müteakip başkaca bir delil toplanmadan, kanıt yokluğu gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığı kararı ittihaz olunduğu anlaşılmıştır.

*** Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesinin 1. fıkrasındaki "Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez." hükmü uyarınca tutuklama koruma tedbirinde, kişinin temel hak ve özgürlüğü kişi daha mahkeme kararıyla mahkûm olmadan sınırlandırılması nedeniyle soruşturma evrakının, gereken dikkat ve hassasiyetle incelenmediği izlenimini veren, ifa edilen görevin ciddiyet ve etkinliği ile de bağdaştırılamayan, kişi özgürlüklerini kısıtlayan ve sorumluluk doğurabilecek benzeri hatalardan kaçınılması, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilebilecek durumlarda kişilerin sorguya sevk edilerek mağduriyetlerine neden olunmaması,**

33- 4483 Sayılı Yasa'nın Uygulanmasına Yönelik Hatalar

4483 sayılı Yasa'ya ilişkin olarak yapılan tetkikte;

a) ... sayılılarda, Yargıtay CGK'nin 17/02/2004 gün ve 2004/2-10 esas, 2004/40 karar sayılı yerleşik içtihadında da belirtildiği üzere, 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama yeri bulunmadığı göz ardı edilerek, öğrencisini darp eden öğretmenin atılı suçu görevinden dolayı işlediği ileri sürülerek soruşturma izni verilmediği gerekçesiyle,

... sayılıda, ... İlçe Kaymakamı olan şikâyet edilen tarafından İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde görevli müştekiye söylendiği iddia olunan ve tehdit suçu kapsamında kalan "... kalkarsam ağzını burnunu kırarım" sözlerinin 4483 sayılı Kanun kapsamında görev sebebiyle işlenmemesi ve kişisel suç kapsamında kalması nedeniyle doğrudan soruşturma yapılması gerektiği göz ardı edilerek, soruşturma izni istendiği, idarece

izin verilmemesi nedeniyle yapılan itirazın mahkemece reddedilmesi üzerine de ret kararı gerekçe gösterilerek,

b) ... sayılıda, ... suçundan gözaltına alınan müştekinin, görevli polis memurlarının kendisine işkence yaptıklarını iddia ederek şikâyetçi olduğu olayda, şüpheli polis memurlarının adlî görev ifa ettikleri göz ardı edilerek 4483 sayılı Yasa hükümleri gereğince istenen soruşturma izni sonucuna göre,

c) ... sayılıda 2911 sayılı Yasa'ya muhalefet suçundan gözaltına alınan müştekinin, görevli emniyet amirinin gözaltı süresini gereksiz yere uzattığını iddia ederek şikâyetçi olduğu olayda, şüpheli emniyet görevlisinin adlî görev ifa ettiği göz ardı edilerek 4483 sayılı Yasa hükümleri gereğince istenen soruşturma izni sonucuna göre,

d) ... sayılıda, olay tarihinde ve saatinde dosya içerisinde bulunan ... plaka sayılı polis minibüsünde şoför olarak görevli olduğuna dair görevlendirme yazısı bulunan şüpheli (O.K)'nin sevk ve idaresindeki araçla gece görevinden çıkan personeli evlerine bıraktıktan sonra görev yerine döndüğü sırada ölen (E.A)'nın sevk idaresinde bulunan ... plaka sayılı araç ile arasında yaşanan trafik kazası sonrası vefat etmesi sonrasında başlatılan soruşturmanın, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 11/04/2017 tarih, 2015/16299 esas ve 2017/3032 karar sayılı ilâmında da belirtildiği üzere 4483 sayılı Yasa hükümlerine tabi olduğu ve bu bağlamda soruşturma izni alınarak evrakın izin sonucuna göre muktezaya bağlanması gerektiği göz önüne alınmaksızın genel hükümler uyarınca,

Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararların verildiği,

e) ... sayılılarda ise, ilgililer hakkında 4483 sayılı Kanun uyarınca yetkili idari mercii tarafından soruşturma izni verilmemesi kararlarının kesinleşmesi üzerine verilen işlem yapılmasına yer olmadığı kararlarının itiraza tâbi olduğunun belirtildiği,

Görülmüştür.

*** 4483 sayılı Yasa'nın 1. maddesi gereğince, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin vazifeleriyle alakalı olmaksızın görevleri sırasında işledikleri suçların Cumhuriyet savcısı tarafından resen soruşturulacağına,**

4483 sayılı Kanun'un 2. maddesi, TCK'nın 94. ve 95. maddelerinde düzenlenen işkence, 256'ncı maddesinde düzenlenen kötü muamele suçları ve ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerini kapsam dışına çıkarttığına,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161. maddenin 5. ve 8. fıkraları kapsamında açılacak soruşturmalarda 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanamayacağına,

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 11/06/2003 tarih ve 2003/8042 esas, 5733 sayılı kararı ile 10/05/2006 tarih ve 2005/9424 esas, 2006/10703 karar sayılı içtihatlarında da görüleceği üzere, 4483 sayılı Yasa'nın 4/1. maddesi gereği memurlar hakkında gerekli soruşturma izninin verilmemesi ve aynı Yasa'nın 9. maddesi gereği itiraz ile aynı sonucun alınmaması hâlinde ceza soruşturması "başlamayacağı" için, belirtilen duruma ilişkin CMK'nın 172. maddesinde zikredildiği anlamda bir "kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" niteliğinde olmadığı ve bu kararın aynı Yasa'nın 173. maddesi gereği itiraza tâbi olmadığına,

Uygulamada dikkate alınması,